Glas zaveznikov

Leto II - Št. 349

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, sreda 7. avgusta 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 Telefon št. 93354 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4. tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Živahno razpravljanje

na mirovni konferenci v Parizu

Besedni dvoboj Byrnes : Molotov

Sprejem britanskega predloga o navadni večini s 14 : 6 glasovom

LONDON, 7. avgusta — **Odbor za postopek je s 14 proti 6 glasovom in 1 vzdržanjem sprejel britanski popravek, ki predvideva enostavno večino za vse odločitve — ki pa gredo nato v pretres zunanjih ministrov. Ta zadnji del britanskega popravka so sprejeli soglasno. Za britanski popravek so glasovale Avstralija, Združene države, Belgija, Brazil, Kanada, Kitajska, Francija, Velika Britanija, Grčija, Indija, Norveška, Novi Zeland, Nizozemska in Južna Afrika. Proti so glasovale Sovjetska zveza, Bela Rusija, Ukrajina, Poljska, Češkoslovaška in Jugoslavija. Vzdržala se je Abesinija.**

Ugledni liberalni dnevnik «Manchester Guardian» piše, da razpravljanje o postopku glasovanja ni doseglo dostojanstva kake prejšnje mirovne konference. List nato nadaljuje: «Priznavamo pa, da so resnične težave. Če gledamo stvari v njihovih resničnih razmerah, je popolnoma resnično, da «sovjetski blok» ne bi mogel doseči, da bi se stvari razvijale na njegov način, če bi bilo treba vse sklepe izvesti z navadno večino. Dvetretjinska večina je pameten kompromis, čeprav so sovjetska vlada in njeni sateliti pripravljeni narediti koncesije in se ne poslužujejo veta za dosego vsega, kar si želijo. Podoben kompromis se je zdel neizogiben ter bi ga lahko sprejeli že mnogo po prej, če se ne bi gospod Molotov pokazal tako odločnega, da ga pusti pogoltniti malim narodom. Z malo večjim taktom bi mali narodi prostovoljno sprejeli to, kar odklanjajo sprejeti zaradi izvajanja «tiranije zastopnikov 4 velesil». Vse, kar sta dr. Evatt in nizozemski delegat rekla o «nedemokratskem» značaju konference, je resnično, toda prepozno je to zdaj povedati, ko je konferenca že na delu».

Italijansko odposlanstvo za mirovno konferenco je odpotovalo davi ob devetih z rimskega letališča na dveh letalih. Poleg De Gasperija so člani odposlanstva še predsednik ustavodajne zbornice Saragat in predsednik komisije za mednarodne pogodbe Bonomi. Ostali člani so: admiral de Courten minister Corbino in še 25 generalov, poslanikov, političnih izvedencev, diplomatov in industrijcev.

Alcide De Gasperi, je podal dopisniku lista «Giornale d'Italia» sledečo izjavo: «Informacije so nadvse pesimistične. Usoden potek izvedenih dejstev in volje močnejših je, kot se zdi, potrl vse in vsakega. Vprašujete me, če gojim upanje ali če se bojim? Odgovoril bom nedvoumno in zatrjujoč, da ne bi hotel in niti mogel umakniti se boju, tudi če bi se bitka pokazala že v naprej izgubljena. Hrabri me skrbna privolitev dežele in sodelovanje ljudi, tako bogatih izkušenj, po smislu odgovornosti in vdanosti italijanskemu narodu».

Na včerajšnjem jutranjem zasedanju je odbor za postopek nadaljeval z delom po predvčerajšnjem večernem zasedanju, na katerem niso uspeli doseči končne odločitve o vprašanju navadne ali dvetretjinske večine. Glede tega vprašanja mora odbor preučiti 5 predlogov: 1.) predlog zunanjih ministrov 4 velesil - glasovanje na podlagi dvetretjinske večine; 2.) nizozemski predlog - glasovanje na podlagi navadne večine za vse sklepe; 3.) britanski predlog - 4 zunanji ministri bi morali upoštevati za priporočila konference tako odločitve na podlagi dvetretjinske večine, kakor tudi navadne večine; 4.) Molotovljev kompromisni predlog - podoben britanskemu, toda po njem lahko države, ki so volile v korist nekega predloga, ki pa ni dobil dvetretjinske večine, predložile isto zahtevo Svetu zunanjih ministrov; 5.) francoski kompromisni predlog - odločitve na podlagi navadne večine bi na zahtevo držav, ki so jih podpirale, predložili Svetu štirih zunanjih ministrov.

Zasedanje se je začelo z izjavo ukrajinskega delegata v korist predloga štirih zunanjih ministrov in kompromisa, ki ga je nasvetoval Molotov.

Podobno izjavo je podal poljski delegat, ki je apeliral na čut večjega zaupanja in razumevanja med vsemi državami, ki so zastopane na konferenci. Dejal je: «Tukaj je skoraj vidno ozračje nezaupanja. Pogovorimo se z večjim zaupanjem, z večjo odkritosrčnostjo in boljšim razumevanjem».

Byrnesov govor

Nato je začel govoriti ameriški zunanji minister Byrnes, ki je na začetku izpodbijal Molotovljevo predvčerajšnjo trditev, po kateri naj bi Byrnes sam zavrgel sovjetski nasvet o rednih zasedanjih štirih zunanjih ministrov med pariško konferenco.

«Odkar se je ta odbor sestal - je izjavil Byrnes - nisem izgovoril niti ene besede kritike do kakršnega koli zadržanja, ki ga je zavzel zastopnik Sovjetske zveze. Gotov sem, da ste sporazumni v priznanju, da nisem ob nobeni priliki spraševal o motivih, ki so ga navdihovali. Zato mislim, da ste bili z menoj vred presenečeni, ko ste slišali sovjetskega zastopnika izreči tako pripombo v našem razpravljanju».

Nato je Byrnes podal nekaj pojasnil o Molotovljevem predlogu o sklicanju sveta dne 30. julija zjutraj z namenom, da bi vzel v pretres imenovanje predsednika, ki bi moral biti izvoljen na zasedanju odbora za postopek ob 10. uri. «Molotov si je zares želel - je izjavil Byrnes - zasedanje sveta, da bi poizkusil diktirati konferenci imena predsednikov raznih odborov.»

Byrnes je v nadaljevanju svoje razlage izjavil, da so Združene države pri vsakem koraku naletele na sklep Sovjetske zveze čimbolj omejiti število držav, ki bi morale imeti nalogo, da določijo mir.

«Večkrat - je zagotovil nato Byrnes - je sovjetski zastopnik, ko ni dosegel tistega, kar je želel, blagovolil podtakniti motive, ki so ga navdihovali, svojim kolegom. Toda ta taktika ne bo koristila njegovi stvari in tudi najbolj potrpežljive osebe je imajo končno dovolj. Molotov - je nadaljeval Byrnes - si je dovolil obtožiti britansko delegacijo nedoslednosti zaradi dopolnila, ki ga je predložila za pravila postopka; dopolnila, ki ga podpira ameriška delegacija.

«Ko je prejšnji teden sovjetski zastopnik predložil izpremembo besedila pogodb v namenu, da bi onemogočil Poljski sodelovanje v komisiji za Madžarsko, ni noben član sveta zunanjih ministrov niti za trenotek pomislil, da bi ga kritiziral.

«Včeraj pa je sovjetski zastopnik očital delegatom Združenega kraljestva in Združenih držav tisto, kar on imenuje njihovo nedoslednost. Nato je zaključil in ponudil dopolnilo k istim pravilom postopka. Le Molotov lahko stori kaj takega. Če bi ga kdor koli obtožil nedoslednosti, da je predložil dopolnilo, bi bil zelo presenečen».

Med Byrnesovim govorom je bilo ozračje polno elektrike. Byrnes se je pogostoma obračal proti sovjetski delegaciji in često s kretnjami spremljal svoj govor, da bi mu dal večji poudarek.

Kar se tiče članov sovjetske delegacije, so nekateri gledali naravnost pred sebe, drugi pa na polo

JAMES BYRNES
...V Združenih državah je tisk svoboden...

papirja pred seboj. Molotov je od časa do časa nagnil glavo k tolmaču, medtem ko si je Višinski često pokrival obraz z rokami.

Potem ko je izrazil svoje obžalovanje zaradi netočnega tolmačenja zadržanja Združenih držav, je Byrnes nadaljeval: «Želim, da člani te konference vedo za dejstva, kakor so se dogajala.» Spomnil je nato na zasedanje Sveta zunanjih ministrov 4. julija, na katerem je Molotov pristal na razposlanje vabil za mirovno konferenco. «Na tem zasedanju ni bila izrečena niti ena beseda o pravilih postopka. Naslednji dan pa je Molotov zahteval, da se lahko razpošljejo vabila le, če je zraven načrt pravil postopka.»

Byrnes je nato prečital nekatere odstavke zapisnikov zasedanj Sveta, da bi prikazal, kako je ponovno vztrajal na dejstvu, da so si Združene države bile pridržale pravico podpiranja morebitnih pametnih predlogov, ki bi jih predložile druge države med konferenco, za primer, če bi Svet sklenil predložiti konferenci načrt pravil postopka. Dodal je, da je ponovno pojasnil, da pravila postopka, ki jih je predložil Svet zunanjih ministrov, ne bi smela vezati konference in bi le-ta morala ostati svobodna v določitvi svojih pravil postopka.

«Ker je Molotov bil navzoč na vseh teh zasedanjih in je slišal te moje izjave - je nadaljeval Byrnes - mislim zdaj, da imate vi moje presenečenje zaradi včerajšnje sovjetske izjave za upravičeno. V luči teh dejstev je edini Molotov, ki zatrjuje, da sem se obvezal podpirati pravila postopka, ki jih je predložil Svet. Zastopniki Združenih držav bodo držali svojo besedo. Prepuščam vam in javnemu mnenju, da sodi na osnovi dokumentov, katere sem vam prečital.

«V Združenih državah je tisk svoboden. Zato je sovjetski zastopnik lahko prepričan, da bodo v Združenih državah objavili obtožbe, ki jih je on dejal o namerah ameriške delegacije. Vabim Molotova, da objavi to mojo izjavo v sovjetskem tisku!

«Zaupam v ljudstvo Sovjetske zveze. Ko smo mu mi obljubili pomoč, ni dvomilo v besedo Združenih držav. In dali smo to pomoč v mejah naših možnosti. Mi gojimo le občudovanje in spoštovanje do sovjetskega naroda. Ne bomo dovolili, da bi se naše občudovanje in naše spoštovanje zmanjšalo zaradi kakega Molotovljevega napada.»

Za njim je začel govoriti jugoslovanski delegat Moša Pijade, ki je podprl predlog dvetretjinske večine skupno z Molotovljevim dopolnilom.

Molotovljev govor

Nato se je dvignil sovjetski zunanji minister Molotov in začel govoriti. Med splošnim pričakovanjem zbornice je Molotov obtožil Byrnesa, da je govoril svoj govor v «jeznem in razdraženem tonu.»

«Mnenja sem - je nadaljeval govornik - da bi bil najboljši odgovor na izjavo te vrste, če navedem določena dejstva. Tako morem rešiti vprašanje v največjo nepristranostjo. Byrnes je dejal, da je od potsdamske konference dalje sovjetska vlada vedno vztrajala pri omejitvi števila držav, ki naj bi se udeležile razpravljanj o mednarodnih vprašanjih. Nameravam spomniti, da je bil na predlog ameriške delegacije sprejet sklep o ustanovitvi Sveta štirih zunanjih ministrov. Res je, da smo predložili nekaj predlogov z namenom, da bi čim natančneje določili, kdo bi se mogel udeležiti mirovne konference. Dosegli smo sporazum za 21 držav in ta naš sklep je soglasno odobrilo svetovno javno mnenje.

«Vprašam vas - je nadaljeval Molotov - na kaj meri Byrnes, ko nam je očital, da smo delali za omejitev števila tistih, ki naj bi pri tej konferenci sodelovali. To število bi bilo prav gotovo večje če bi povabili vse države, ki so napovedale vojno sovražnim državam, s katerimi bi se morala baviti ta konferenca. Morda bi kdo rekel, da bi morali povabiti vse te države, medtem ko n. pr. niso bile povabljene tiste države, ki so napovedale vojno Italiji. Toda videti je, da nima nihče namena oporekati ali pritoževati se nad dejstvom, da te države niso bile vabljene. Morda bi pa kdo mogel misliti, da bi bila rešitev vprašanja o pravilih postopka lažja, če bi bile te države povabljene.

«Kar zadeva predlog, naj se sestane Svet zunanjih ministrov, medtem ko bo zasedala konferenca, se ne bom spuščal v podrobnosti. Želim pa podati nekatera dejstva. Res je, da je sovjetska delegacija predložila, naj bi se Svet sestal, da bi izmenjal svoje vidike o nekaterih vprašanjih, med temi vprašanje predsedstva odbora. Toda, kaj je na tem slabega? Bi morda to moglo ovirati na kak način delo?»

«Res je, da je sovjetska delegacija želela, da bi o važnih vprašanjih postopka razpravljali pred pričetkom konference. Točno je tudi, če se spomnimo, da smo razpravljali o vprašanjih za postopek en teden, a še nismo rešili glavnih vprašanj na konferenci. Ostane dejstvo, da bi verjetno bil potreben še en teden - to je v celoti tri tedne - da bi dosegli kak sklep. Če ne bi bil prej pripravljen osnutek za ureditev postopka.

«Mnenja sem, da smo šli po pravi poti, ko smo vnaprej pripravili osnutek pravil za postopek. Naravno pa ne predstavlja ta osnutek za konferenco neki nalog, temveč le nasvet. Delamo vse, kar moremo, da bi pridobili druge za naše pravilno stališče.

«Naravno, če je skupina držav gotova, da mora računati na 17 glasov v korist svoji tezi, ji ni potrebno truditi se, da bi prepričala druge, da je njeno stališče dobro.»

Ko je ponovno spomnil na dejstvo, da je osnutek za pravila postopka soglasno odobril Svet zunanjih ministrov, je Molotov nadaljeval: «Videti je, da so se zdaj na tej konferenci mnenja članov Sveta razcepila. Le sovjetska in francoska delegacija sta nadaljevali s podporo tega, za kar se je Svet zedinil, medtem ko sta ameriška in britanska delegacija pričeli navajati pridržke, kar ustvarja dvoumen položaj. Tega stališča ne moremo označiti kot skladno. Nočem tu razpravljati, kaj bi bilo skladno in kaj ne bi bilo. Prepuščam vam, da razsodite dejstva. Rečeno je bilo, da je sovjetska delegacija predložila popravek o tem, za kar so se zedinili zunanji ministri, toda mi smo predložili naš popravek le izključno zato, da bi se izognili ugovorom o tem, kar je bilo že sklenjeno. Če so ugovori za ta popravek, smo pripravljeni razpravljati o tem, kajti namen popravka ni razveljaviti že doseženi sklep, marveč nasprotno, da ne bi dovolili, da bi bil ta sklep odbit. V pogledu drugih spornih vprašanj nam je vsem na prosto dano, da izrekamo svoje sodbe in izražamo svoja stališča. Sovjetska delegacija bo pazljivo poslušala glas vsake države in upoštevala vsak nasvet, ki bi mogel spluziti stvari konference v interesu miru. Podpirala bo predloge te vrste, ki bi jih stavila katera koli delegacija. Stališče, kateremu moramo slediti, je, da lojalno rešimo vprašanja in skušamo pridobiti druge delegate za naše stališče.

Mi smo se vedno držali tega stališča ter bomo s tem tudi nadaljevali. Ni to prvič, ko mora sovjetska delegacija braniti sama svoje sklepe, katerim ugovarjajo potem, ko so jih predhodno soglasno sprejeli. Želimo pospešiti in ohraniti soglasje vseh zainteresiranih vlad. Našega stališča nam ne narekujejo samoljubni interesi. Mislimo tudi na interese drugih članov Sveta zunanjih ministrov in ne le na te, marveč na interese vseh članov konference in tudi tistih držav, ki se konference ne bodo udeležile, marveč le iz bližine sledile razvoju.»

«Byrnes - je nadaljeval Molotov - je v svojem govoru sprožil to, kar moremo označiti kot izzivanje. Predložil je, naj bi ta govor objavil tudi sovjetski tisk tako, kot je moj včerajšnji govor objavil ameriški tisk. Zdaj imam pred seboj današnji «New York Herald Tribune» v evropski izdaji. Ne najdem nikake zveze z mojim govorom, ampak samo kritike slednjega, tako da se moram vprašati, če namerava Byrnes resnično predložiti, naj bi objava njegovega govora v sovjetskem tisku temeljila na medsebojni izmenjavi. Če je tako, bi mogli morda mi objaviti kritike Byrnesovega govora, ne da bi objavili njegov govor. Toda mi bomo sprejeli Byrnesov predlog, naj sovjetski tisk govor objavi, da ga bo mogel sovjetski narod čitati. Vsekakor so v tem govoru stvari, s katerimi se ne moremo strinjati.»

Ko je govoril o Byrnesovih namigavanjih o svobodi tiska, je Molotov citiral neko knjigo, i so jo objavili v Združenih državah leta 1943, v kateri neki ameriški novinarski izvedenec pojasnjuje položaj ameriškega tiska. «Domnevam - je nadaljeval - da so nekateri izmed vas že slišali govoriti o novinarskih podjetjih, ki nadzorujejo v Združenih državah večji del tiska.»

Ko je omenil britanski tisk, je Molotov spomnil, da je britanski minister za pravosodje Shawcross predložil, da bi časopisi v njegovi državi morali prinesti na naslovni strani sledeče: «Ta časopis je last tega in tega lorda. Ničesar ni, kar bi jamčilo, da v časopisu priročena dejstva odgovarjajo resnici.»

«Shawcross - je dejal Molotov - čuti pomanjkanje objektivnega in nepristranskega tiska in ne moremo drugega kot simpatizirati z njim za stavljeni predlog. Verjetno pozna prav dobro položaj, če je podal tako izjavo.»

Potem ko je še izjavil, da je «Daily Herald» edini laburistični časnik v Veliki Britaniji, kajti vsi ostali britanski časniki pripadajo ali konservativcem ali liberalcem, je Molotov zaključil tako: «Sovjetska delegacija upa, da bo storila vse, kar je mogoče za zagotovitev nepristranosti tiska ter je pripravljena v ta namen storiti vse, kar je v njeni moči.»

Po Molotovljevem govoru, ki je trajal pol ure, je predsednik Spaak zaključil splošno razpravljanje ter izjavil, da bodo na popoldanskem zasedanju, ki je bilo določeno za 17. uro, prešli na glasovanje raznih predloženih popravkov.

Popoldansko zasedanje

Jugoslovanska delegacija ne bo vezana na sklepe brez dvetretjinske večine

Ob pričetku popoldanskega zasedanja odbora za postopek je predsednik Spaak sporočil, da morajo izvesti glasovanje na predlog o dvetretjinski večini, ki ga je podal Svet zunanjih ministrov.

Za besedo je prosil češkoslovaški delegat, ki je predlagal, naj bi tedaj, če se ne bi razni popravki na predlog zunanjih ministrov mnogo med seboj razlikovali, imenovali pododbor, ki bi jih preučeval. Ta predlog, za katerega so glasovali, je bil odbit z enajstimi proti osmim glasovom. Ker se je razpravljanje zavleklo na približno 65 minut, je predsednik Spaak posegel vmes in pozval delegate, naj s poslednjimi napori prekinejo brezplodno razpravljanje, da pridejo do soglasja.

«Poglejte nekoliko okoli — je dejal Spaak — mislite na javnost, ki vas opazuje! Smo v zelo važnem trenotku konference. Ne moremo doseči prijateljskega sklepa? Mislim, da se bo razpravljanje slabo zaključilo, če se bo zaključilo kot se bojim, to je, če bo sklep sprejet z neznatno večino. To bi ustvarilo, kot je že ustvarilo, neki občutek neugodja pri številnih delegacijah. Z obžalovanjem sem videl odbiti zadnji poizkus za spravo. Kot predsednik tega odbora vam moram jasno reči, da so med raznimi popravki neznatne razlike. Mnenja sem, da bi morali napraviti nov poizkus za spravo.»

Ko je britanski delegat izjavil, da se ne bi upri odložitvi, je Byrnes predložil, naj bi takoj dali na glasovanje vprašanje, če bi bila ali ne stvarna potreba o «dokončnem predlogu».

Molotov je tedaj izjavil, da ne bi ugovarjal odložitvi ter je v oporo dokazov navedel listino Združenih narodov. Britanski delegat McNeil je izjavil, da ga Molotovljevo zadržanje «vseskozi preseneča» in dejal, da so bile njegove navedbe nepopolne in nepomembne ter zaključil skoro kriče: «Dovolj prepričujoč razlog je, zaradi katerega ne bo mogel odbor za postopek nikoli sprejeti dvetretjinske večine. V primeru, da jo bodo sprejeli, ne bo nikakega jamstva, da bi uspelo temu odboru kdaj stvarno delovati.

«Z uvedbo navadne večine - je nadaljeval McNeil (skliceval se je na volitve v odboru za pravila postopka, ne na plenarna zasedanja) bomo imeli pravilo, na osnovi katerega bo mogel odbor sestaviti osnutek za predložitev glavni skupščini.»

Byrnes je ponovno posegel vmes in protestiral proti trditvi, da ni bilo mogoče ustvariti organizacije tudi brez dvetretjinske večine. «Dobro imam v vidu - je dodal - da bi mogla enotretjinska manjšina ovirati organizacijo držav, ki bi hotele razviti mednarodne posle».

JUGOSLOVANSKA IZJAVA

Jugoslovanski delegat je nato izjavil, da se njegova delegacija ne bo imela za vezano na kateri koli sklep, ki ga bi zavzela manj kot dvetretjinska večina. Na to konferenco smo prišli kot suverena država - je izjavil - ter se v naprej ne moremo obvezati, da bomo priznali sklepe, ki bi mogli biti nasprotni našim narodnim interesom. Mi imamo to vprašanje za določitev pravil postoka kot bistveno vprašanje ter ne kot občajna o postopku.»

Razpravljanja je ponovno prekinil Spaak, ki je pojasnil, da je že pretekla ena ura od njegovega predloga za odložitev ter je povabil odbor, naj preneha z razpravljanji, da «preosnuje svoje zamisli.»

Ker ni bilo nikakega ugovora, je odbor v splošno olajšanje odložil zasedanje.

Države, ki so glasovale v korist propadlaga češkoslovaškega popravka so: Francija, Norveška, Poljska, Češkoslovaška, Bela Rusija, Ukrajina, Sovjetska zveza in Jugoslavija. Kitajska in Abesinija sta se vzdržali glasovanja.

Nato je Spaak predložil, naj bi odložili zasedanje za eno uro, z namenom, da bi dovolili njemu in podpredsedniku napraviti dokončni predlog delegatom. Vendar so z živahnim razpravljanjem nadaljevali do 19.40, ko je odbor odložil zasedanje do 22.30 ure.

Sinočnje zasedanje

Zavrnitev nizozemskega predloga z 11 proti 9 glasovom

Predsednik Spaak je otvoril večerno sejo z izjavo, da bi bilo treba najprvo doseči odločitev o postopku glasovanja v odboru, kot je to predlagal sovjetski zunanji minister Molotov in je prosil Molotova naj stavi o tem predlog. Molotov je s svoje strani podal sledečo dobesedno izjavo: «Sovjetsko odposlanstvo svetuje, naj imajo predloge, ki jih je predložil Svet zunanjih ministrov, za sprejete samo, če imajo v odboru dvetretjinsko večino». Spaak je tolmačil to v smislu, da to sprejmejo, bi morali vsi popravki predlogov zastopnikov štirih velesil zahtevati dvetretjinsko večino. Če pa bi Molotovljevo izjavo odklonili, bi zahtevali samo navadno večino.

Spaak je dejal, da hoče dati vprašanje na glasovanje, toda Molotov je izjavil, da njegovo odposlanstvo tega ni pričakovalo. «Vse kar morem reči — je izjavil — je, da je tako stališče sovjetskega odposlanstva in ne more na noben način sprejeti drugačnega stališča».

Britanski odposlanec A. V. Alexander je izjavil, da se morajo čutiti zdaj vsi odposlanci, prav tako kot sam, zmedeni in je vztrajal, naj bo Molotovljev predlog umaknjen ali pa dan na glasovanje.

V govoru, ki je trajal 8 minut, je Molotov ponovil, da on ni stavil novih predlogov in je obtožil Veliko Britanijo in Združene države, «da nista storili ničesar» pri pripravljalnih delih konference, ker se nista držali sporazumov in je vztrajal, naj sledé temu, kar so določili v San Franciscu.

Po enournem razpravljanju je Spaak predložil, naj dajo na glasovanje popravek Novega Zelanda (navadna večina na plenarnem zasedanju), toda ukrajinski odposlanec Manuilski je znova načel debato. Drug za drugim so se dvigali odposlanci, da so znova govorili o nasprotujočih si točkah, medtem ko je Spaak trikrat v 20 minutah posegel vmes, da bi končal razpravljanje.

Nato je Alexander (Velika Britanija) povabil odposlance, naj z dvigom roke glasujejo v korist novozelandskega predloga. Štirinajst se jih je odzvalo in sedem se jih je vzdržalo. Odbor je nato glasoval in zavrnil novozelandski predlog, s katerim naj bi bila določena navadna večina kot pravilo postopka plenarne konference o vseh bistvenih vprašanjih z 11 proti 9. V korist predloga Novega Zelanda so glasovale: Avstralija, Južna Afrika, Novi Zeland, Kanada, Nizozemska, Belgija, Brazil, Indija in Grčija. Proti popravku so glasovale: Združene države, Velika Britanija, Sovjetska zveza, Kitajska, Francija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Poljska, Ukrajina, Bela Rusija in Norveška. Abesinija se je glasovanja vzdržala.

NOVI PREDSEDNIK TURŠKE ZBORNICE

Ankara, 7. avgusta

Poveljnika turške vojske v vojni za neodvisnost, Karabekirja, so izvolili za presednika velike državne zbornice (turski parlament).

Zakaj ni sporazuma

o nadzorstvu nad atomsko energijo

LONDON, 7. avgusta — Ob prvi obletnici odmeta prve atomske bombe na Hirošimo komentira britanski tisk poizkuse, ki so jih dozdaj izvršil, da bi nadzorovali atomsko energijo.

«News Chronicle» poudarja, da je navzlic tolikim odborom in konferencam državnikov, ki so na dolgo razpravljali in pretresali o iudoviti atomski energiji, ostalo dozdaj še neresno bistveno vprasanje in to je ,da bi vedeli, ali bomo ali ne bomo imeli mednarodne kontrole o najmočnejšem dosedanjem rušilnem orožju, ki ga je človek ustvaril. V članku hvalijo posten poizkus Združenih držav, ki je, kljub temu da je edina država, ki pozna vse skrivnosti atomske bombe, predložila načrt o mednarodnem nadzorstvu in poudarjajo, da se je Sovjetska zveza upirla temu načrtu, ker bi enostavno hotela, da bi proglasili uporabo atomske bombe kot nezakonito. V članku pripominjajo, da ta predlog ne bi rešil v zadostni meri problema in članek se zaključuje s pozivom, da bi našli način, ki bi upoštevo sovjetski ugovor, naj bodo še tako velike težave.

«Daily Telegraph» piše, da je sovjetska odklonitev, da bi državne tovarne bile podvržene mednarodemu nadzorstvu, kar bi bilo bistveno za nadzorstvo atomske energije bila vzrok, ki je preprečil razrazum o nadzorstvu nad atomsko energijo. «Odkritosrčno sodelovanje — poudarja časopis — ne vsebuje nezaupanja proti narodom, kar je videti, da zavzema glavno mesto v mišljenju sovjetskih državnikov».

SPOPADI V PALERMU

Palermo, 7. avgusta

V pokrajini Palermo je izbruhnil resen upor med kmeti, ki so se uprli oddajanju žita v ljudska skladišča. Na kraj ostrih bojev je prispelo orožništvo iz Palerma z oklepnimi avtomobili in lažjimi tanki. Ubiti se bili 3 karabinerji med katerimi je bil en poročnik, in neki policist javne varnosti. Ranjenih je bilo okoli 20 oseb. Uporniki so imeli še večje izgube. Zadnja poročila javljajo, da se spopad se nadaljuje, čeprav v manjšem obsegu.

NEREDI V PERZIJI

Teheran, 7. avgusta

Po proslavi 41. obletnice perzijska ustave so bili spopadi med demokrati in tudisti (pripadniki levičarske stranke «Tudeh»), med katerimi so bili mrtvi in ranjeni. Policija je streljala v zrak, da bi razgnala množico.

Grčija proti Albaniji

Noče dopustiti, da bi bivša sovražna država pri zadnjih vratih zlezla med zmagovalce

LONDON, 7. avgusta — *V New Yorku se je sestala komisija za sprejem med Združene narode, da preuči prošnje za sprejem držav, ki so za to zaprosile. Prva prošnja, ki so jo preučili, je bila tista, jo je predložila Albanija. Druge prošnje so predložile Transjordanija, Portugalska, Irska, Island, Afganistan, mogolska sovjetska republika in kraljevina Siam. Siamsko prošnjo so prejeli kot zadnjo.*

Grčija se je formalno uprla proti pripustitvi Albanije med Združene narode. Prvi tajnik grškega odposlanstva pri Združenih narodih Alexader Beingoglou je izročil vršilcu dolžnosti glavnega tajnika Združenih narodov Arkadiju Soboljevu 2000 besed obsegajočo spomenico, v kateri Grčija obtožuje Albanijo številnih sovražnih dejanj in pravi, da je Albanija v vojnem stanju z Grčijo od 28. oktobra 1940.

Spomenica, ki trdi, da je bilo od začetka tega leta na grško-albansko meji 21 spopadov, pravi, «da po mnenju grške vlade še ni prišel čas, da bi mogla Albanija pristopiti k Združenim narodom. Ne moremo je še označiti kot miroljuben narod, niti misliti, da nudi jamstva, da se bo pri svojih dejanjih ravnala po listini Združenih narodov, kar je dokazala s svojo napadalno politiko proti Grčiji, kakor tudi proti drugim državam.

«Učinki prezgodnje pripustitve takih novih članov k Združenim narodom bi se kmalu pokazali. Takoj v začetku bi bila na Balkanu v nevarnosti mir in varnost.»

Spomenica je ponovno navedla grške zahteve po severnem Epiru, ki so osnovane na zgodovinskih, narodnostnih, zemljepisnih in pravnih temeljih ter je izjavila, da je to ozemlje Grčiji neobhodno potrebno za njeno obrambo.

Spomenica pravi, da je Albanija še vedno v vojnem stanju z Grčijo na osnovi albanskega dekreta z dne 9. junija 1940, na predvečer italijanske vojne napovedi Franciji, ki pravi, «da bo kraljevina Albanija v vojni s tistimi državami, s katerimi je v vojni kraljevina Italija.»

Sovjetska zveza in Poljska sta podprli zahtevo Albanije, za vstop v Združene narode. Britanska in ameriška delegacija še nista izrazili svojega mnenja.

BOLGARSKI ZAROTNIKI PRED SODIŠČEM

Sofia, 7. avgusta

V Sofiji so začeli razpravo proti 7 bivšim častnikom bolgarske vojske, ki so jih obtožili, da so pripadali tajni organizaciji «Car Krum» in da so organizirali zaroto, da bi strmoglavili vlado bolgarske domovinske fronte. Polkovnik v pokoju Anton Krustev, ki naj bi bil voditelj in ustanovitelj organizacije, je priznal svojo krivdo, toda pristavil je: «Nikoli se nisem upri obiastem domovinske fronte. Bil sem pa vedno hud nasprotnik komunistov, ki sejejo teror.»

NOVA BELGIJSKA VLADA

Bruselj, 7. avgusta

Belgijski socialist «stare garde» Kamil Huysmans ja sestavil novo belgijsko vlado.

V vladi, ki je zamenjala Van Ackerjevo koalicijsko vlado, ki je odstopila pretekli mesec, sodelujejo socialisti (6), komunisti (4), liberalci (6) in nedovisni «tehnični strokovnjaki» (3). Spaak je ostal zunanji minister.

Poljska vlada prosi

Hoče, da bi jo UNRRA podpirala še preko 31. decembra 1946

ŽENEVA, 7. avgusta — *Poljska vlada je predložila državam članicam ustanove UNRRA, da bi ta ali kakšna druga podobna organizacija nadaljevala s svojim delovanjem preko 31. decembra letošnjega leta. Takrat bo namreč konec njenega delovanja v Evropi.*

Poljska vlada poudarja v svojem predlogu, da bi se poljski narod znašel leta 1947 v težjem položaju kot je današnji, zaradi dejstva, ker ne bi izvoz države bil sposoben, da bi izenačil uvoz osnovnih živil.

Poljska bi zares v letu 1947 izvozila proizvode v vrednosti 289 milijonov dolarjev, vrednost uvoza pa bi znašala 472 milijonov dolarjev, čeprav bi obdržali sedanjo dietetično raven 1.800 kalorij na dan.

Zvedeli so, da bodo poljski predlog podprle druge države, ki tudi uživajo dobrine ustanove UNRRA. Vsekakor pa se Velika Britanija, Združene države in Kanada upirajo podaljšanju delavnosti ustanove UNRRA. Glede tega se je treba spomniti, da je Velika Britanija mnenja, da ne bi smeli nadaljevati s podpornim delovanjem na dobrodelni osnovi.

Na predlog sovjetskega odposlanstva so voditelja norveškega odposlanstva Andersa Frihagena soglasno izvolili za predsednika konference ustanove UNRRA, ki se je začela v Ženevi. Za podpredsednike so izvolili Avstralca Bridgena, Jugoslovana Saventića in Belorusa Zabelo.

Frihagen je imel govor, v katerem je izjavil med drugim, da se bo moralo veliko humano delo ustanove UNRRA na ta ali drugi način nadaljevati in da bodo, kot upa, velesile, ki prispevajo, nadaljevale z izvajanjem naloge, ki so si jo zadale.

IZ JUGOSLAVIJE

Jugoslovanska sindikalna delegacija je obiskala Leningrad. Med svojim bivanjem v njem so si jugoslovanski gostje ogledali vse mestne zanimivosti. Na nekem sprejemu v «Palači dela» je voditelj makedonskih sindikatov govoril o delovnem življenju jugoslovanske sindikalne zveze.

Tanjug poroča, da je reševalni oddelek jugoslovanske mornarice dosegel nov uspeh pri dviganju parnika «Hercegovina», ki je bil potopljen v zadrskem pristanišču. Že prej je isti oddelek rešil dva največja jugoslovanska potniška parnika, in sicer «Zagreb» in «Split».

Pred dnevi je prispel v Beograd prvi direktni vlak Praga - Beograd; z njim so se kot prvi potniki pripeljali zastopniki češkoslovaških ministrstev za promet, informacije in trgovino s tujino. Češkoslovaške zastopnike je na postaji v Beogradu sprejel pomočnik zunanjega ministrstva Vladimir Velebit in zastopniki ministrstva za promet. Češkoslovaški gostje so ostali v Jugoslaviji dva dni.

Jugoslovanski Rdeči križ je prejel štiri vagone blaga, ki ga je poslal Jugoslaviji južnoafriški Rdeči križ. Med darovi so oblačila, obutev in živila; razdelili so jih takoj in v veliki meri med dijaške organizacije.

Po vesteh agencije Tanjug so na jugoslovanskem ministrstvu za trgovino s tujino podpisali pogodbo za izmenjavo blaga in začasno plačilno pogodbo med Jugoslavijo in Nizozemsko. Za Jugoslavijo je podpisal pogodbo minister za zunanjo trgovino inženir Nikola Petrović in za Nizozemsko nizozemski minister v Beogradu Charles Dozy. Pogodba bo veljala do konca junija 1947 in vsebuje seznam blaga, ki ga bodo izmenjali. Pogodba je sestavljena na način, da je mogoče povečati seznam blaga in je želja obeh držav, da se izvozi in uvozi količina blaga, ki jo predvideva pogodba, z namenom, da se pospeši gospodarska obnova obeh držav, ki sta morda utrpeli največjo škodo med vojno. Pogoji za izmenjavo blaga — nadaljuje Tanjug — so zelo ugodni in upajo, da bo količina prometa med obema državama večja od predvojne. Najvažnejše blago, ki ga bodo uvažali iz Nizozemske je: barvilo, umetno svila, elektrotehnični izdelki, sanitetne naprave, stroji, kemikalije, na pol izdelani predmeti itd. Jugoslavija bo izvažala: trd in mehak les, tanin za strojenje kož, rude, hmelj, vino in drugo. Že pred in med pogajanjem sta obe tržišči prišli v tesne odnošaje, izmenjali sta si številne ponudbe, izmenjali podatke in sklenjene so bile razne pogodbe.

T·R·S·T

POLKOVNIK BOWMAN PONOVNO ZANIKUJE

NEPOMEMBNE TATVINE V ŠKODO USTANOVE UNRRA V TRSTU

Višji častnik za civilne zadeve je odgovarjal na tiskovni konferenci na stavljena vprašanja krajevnih in tujih novinarjev

Višji častnik za civilne zadeve, polkovnik Bowman je ponovil svojo trditev, da so bile tatvine blaga ustanove UNRRA, ki so bile na področju A, razmeroma majhnega obsega. To je izjavil včeraj popoldne na sedežu Zavezniške vojaške uprave, ko so to vprašanje ponovno obravnavali na tedenski tiskovni konferenci, ker so krajevni in tuji novinarji stavili vprašanja o težavnih problemih prehrane, stanovanj in brezposelnosti.

Ko so razpravljali o tatvinah, katerih se toliko govori, je polkovnik Bowman izjavil sledeče:

«Najznačilnejše je, da so bile tatvine, razen blaga ustanove UNRRA, ki je bilo namenjeno za Jugoslavijo, neznatne. In to navzlic dejstvo, da so bili v mnogih primerih vagoni s preskrbo za Jugoslavijo, Avstrijo, Češkoslovaško in druge države, ki jim pomaga ustanova UNRRA, združeni v isti vlak, kar kaže visoko stopnjo pristranosti s strani tatov.

«Prehod blaga skozi Trst — je izjavil polkovnik — sestavlja komaj majhen del vožnje blaga od ladij do Jugoslavije. Ugotovili so primanjkljaje zaradi tatvin na tem delu vožnje, toda prepričan sem, da ti primanjkljaji sestavljajo le prav mali del izmed vseh tatvin.»

Ko je neki dopisnik stavil vprašanje, če misli namigniti na možnost, da bi se tatvine izvršile potem, ko je blago zapustilo tržaško področje, je polkovnik Bowman odklonil nadaljnje izjave.

Pred temi ugotovitvami o dozdevnih tatvinah je izjavil, da so Jugoslovani in del krajevnega tiska izrekli obtožbe tatvin, še preden je o tem govoril glavni ravnatelj ustanove UNRRA La Guardia v Beogradu. Polkovnik je izjavil, da so začeli s preiskavo takoj po prvem obvestilu o tatvinah, tako da je bil «v trenotku ko je La Guardia podal svojo izjavo, položaj zadosti dobro poznan.»

Polkovnik Bowman je priznal, da so bile mnoge tatvine dobav ustanove UNRRA iz tovornih vagonov v tržaškem pristanišču, pristavil pa je: «Po mojem mnenju so bile tatvine zelo nepomembne».

Črna borza in zaplembe

Na vprašanje nekega krajevnega novinarja, če bodo zaplenili velike množine blaga, ki jih prodajajo v mnogih trgovinah po črnoborzijanskih cenah, je polkovnik Bowman odgovoril, da ZVU ne bo zaplenila drugega blaga kot osnovnih živil, za katerih nabavo je potrebna živilska nakaznica.

«Načrt, na katerem temelji oskrba s potrebnim živežem na tem področju, je tak, da je mogoče nabaviti moko, sladkor, olje in testenine le s sistemom na obroke ter da je vse ostalo blago mogoče dobiti na svobodnem trgu po gospodarskih cenah. To pa ne spremeni nič na dejstvu, kar je bilo povedano na zadnji tiskovni konferenci.»

«V resnici je nakup osnovnih živil pravtako nemoralen, pa naj ga izvrši sindikat ali pa milijonar, in če nam ne bo uspelo zapleniti najpotrebnejših živil nabavljenih iz nezakonitih virov, kjer koli so in komur koli, potem ne bomo dosegli našega namena.»

Polkovnik Bowman je izjavil, da bi bil vesel, če bi imel poročila o nedovoljeni prodaji osnovnih živil v trgovinah, in je rekel, da bi potem razpravljali o tem vprašanju s pristojnim častnikom Zavezniške vojaške uprave. Dostavil je, da je edina razlika med nakupom živil s strani sindikatov ali s strani trgovcev ta, da jih ti zadnji ne uporabljajo v politične namene. «Nisem mnenja — je nadaljeval — da sme posest ali zadrževanje osnovnih živil služiti v take namene.»

«Večkrat so svetovali, da bi bil hiter in lahek način, s katerim bi napravili konec nezakonitim stavkam in drugim oblikam neredov, ali da bi izterjevali pristojbine ali da bi končno prisilili mladino, da bi obiskovala šole Zavezniške vojaške uprave, to, da bi odvzeli in ne priznali živilske nakaznice tistim osebam, ki so temu krive.»

Polkovnik je nadaljeval: «To bi bil lahek način, toda mislim, da bi bilo to zelo nemoralno. Mislim, da osnovnih živil ne smemo uporabljati kot orožje za dosego prisiljene rešitve. Zahtevam samo, da bi se tudi drugi, ki so zaradi enega ali drugega razloga nasprotni Zavezniški vojaški upravi, pravtako vzdržali uporabi graje vrednega načina.»

ZASEGA STANOVANJ

Vprašanje stanovanjskega problema je začel neki krajevni časnikar, ko je vprašal po katerem mednarodnem zakonu so zaplenili stanovanja v ulici Beccaria.

«To je prva zasega tako velikega poslopja v te namene. Vojaška zasedba pa temelji na mednarodni doktrini zaradi vojaških nujnosti... Mi moramo sprejeti presojo višjih vojaških oblasti, da je potrebno, da pridejo sem družine vojaškega osebja.»

Poveljnik AIS-a podpolkovnik D. A. M. Street, je k temu pripomnil da so pravtako izselili iz poslopja britansko osebje zaradi odredbe o zasegi nakar je polkovnik Bowman dodal, da je bil eden izmed glavnih razlogov za zasedbo poslopja dejstvo, da je že bilo zasedeno od številnega vojaškega osebja. Rekel je, da bi bila odgovornost Zavezniške vojaške uprave, da bi poskrbela, da bodo izseljene družine dobile stanovanja.

Dopisnica lista «Manchester Guardian» je sprožila vprašanje o stanovanjih za tuje dopisnike, ko je potožila, da je morala zapustiti svoj hotel zaradi sprememb zadevnih vojaških predpisov. Polkovnik Bowman je rekel, da se bo o tem vprašanju razgovarjal z vojaškimi oblastmi.

VPRAŠANJE BREZPOSELNOSTI

Na vprašanje o brezposelnosti je polkovnik Bowman dejal, da trenotno brezposelnost ne narašča, toda da je razumljivo rešen problem. Razložil je, da ne more pri današnjem položaju obljubiti znaten industrijski razvoj na področju ter je pristavil, da ne bo mogoče izdelati načrtov za javna dela za daljšo dobo in s širokimi merili.

«Mi upamo — je nadaljeval — da bo to obdobje kratko in osebno verjamem, da bo tako in da bo z določitvijo dokončne odločitve (za področje) razvoj zelo nagel. Mi bomo nadaljevali z vzpodbujanjem zasebne pobude; nadaljevali bomo z razvijanjem načrta javnih del kolikor bo v naši moči in v skladu z negotovo bodočnostjo področja.»

«In čeprav smo morali na tem področju hraniti katero koli osebo, tudi če ta s svoje strani ne prispeva s kakršnim koli delom, bomo to storili.»

Neki krajevni dopisnik je ugovarjal akciji častnika za civilne zadeve v Krminu, ki ima, kakor zatrjujejo, dva tamkajšnja politična voditelja odgovorna za vsako agitacijo v predelu.

Polkovnik Bowman je odgovoril: «Naloga Zavezniške vojaške uprave je vzdrževati red. Mislim, da je že dolgo časa, kar sta se ti dve osebi predstavili kot voditelja in da sta brezdvomno, kot so drugi podobni voditelji naredili z menoj, uporabila svoj položaj, da sta razpravljala z Zavezniško vojaško upravo v tem predelu.»

«V danih okoliščinah ne vidim nič nespametnega v tem, da zahtevajo od njiju, da nosita odgovornost, ki sta jo sprejela ter da ne vidim v tem, da zahtevamo od njiju sodelovanje pri vzdrževanju zakona in reda, nič kar bi bilo neizogibno nasprotno s demokracijo... Tisti, ki izjavljajo, da imajo pravico voditi, morajo to tudi izvrševati.»

Težke obtožbe številnih prič na razpravi proti Zanchiju

Pred izrednim porotnim sodiščem so je včeraj pod predsedstvom dr. Nachicha pričela razprava proti bivšemu vojaku Ferrucciu Zanchiju. Po izjavi obtoženca in zaslišanju 23 obremenilnih prič, je sodišče preložilo razpravo na današnji dan.

Zanchi, rojen v Pazinu leta 1924, priprt 25. februarja 1946, je obtožen: 1. kolaboracionizma, ker je sodeloval na področju Kopra kot pripadnik milice za obrambo področja pri policijskih podvigih proti partizanom in izvršil aretacije ter zasliševanja; 2. da je spremljal delavce na obvezno nemško delo; 3. da se je v bližini Kopra skupino z drugimi udeležil plenjenja in požiga hiše «Bastiani» last Sebastjana Gandussija; 4. da je plenil in požgal razna poslopja v krajih v bližini Kopra; 5. da se je 28. decembra 1944 soudeležil umora Bruna Baisa in Karla Hrvatina ter Marija Benčiča; da je obdolžil Karolino Perosso, poročeno Krmac; 7. da je v Kopru kruto ravnal s političnimi priporniki.

Ko je sodišče zaslišalo vse obremenilne priče in odbilo prošnjo odvetnika Bologne, naj bi zaslišali dve razbremenilni priči, ki sta priprti, je preložilo razpravo na današnji dan.

V NEKEM GRMU NAŠLI BRZOSTRELKO IN NABOJE

Policija poroča, da je včeraj neka obhodnica treh agentov na poziv odšla k sportnemu igrišču pri sprehajališču Sv. Andreja, kjer so našli, skrito v nekem grmovju, dobro ohranjeno brzostrelko nemškega tipa, s štirimi polnimi okvirji in 60 škatlami, v katerih je bilo po 20 nabojev.

V teku so preiskave za ugotovitev izvora orožja.

ŠEST ROČNIH BOMB MED RUŠEVINAMI NEKE HIŠE

Policija poroča, da je včeraj popoldne, ko so nekateri delavci hoteli odstraniti ruševine porušene hiše v ulici Bosco 52, neki agent, ki je šel mimo, opazil med razbitinami predmete sumljive oblike. Agent je po skrbni odstranitvi ruševin, ki so predmete delno pokrivale, izvlekel 6 ročnih bomb «Breda» in en vžigalnik, vse dobro ohranjeno.

Z D R A V S T V O

OTROŠKA PARALIZA

Otroška paraliza je ena izmed najbolj neusmiljenih bolezni, kar jih poznamo; napade uboge otročičke v najnežnejši dobi in jim ohromi mlade gibčne ude.

Otroško paralizo povzroča izredno majhno bitje, manjše od bakterij, ki jih uvrščamo v bakteriologiji v skupino tkzv. filtrabilnih virusov, ker s lahkoto pride skozi najfinejši filter. Živi, kadar pride v telo, v živčnih stanicah in samo v teh stanicah se lahko razmnožuje. Kadar živi izven organizmov, je zelo odporen, tako da mu večina razkuževalnih snovi ne more do živega; tudi vročina in mraz mu posebno ne škodujeta.

Način širitve in okužbe ni še znan v vseh podrobnostih. Gotovo je, da so vir okužbe bolniki s svojimi izločki, tako iz nosu in grla, kakor iz črevesja. Posredno preko teh izločkov pa se širi bolezen z jedjo in mlekom ter s predmeti in s snovmi, ki so bile v zvezi z bolnikom. Tudi muhe in komarji so prenašalci okužbe. Bolezen nastopa rajši poleti kakor pozimi.

Bolezenska slika, kadar poteka v svoji klasični obliki, je značilna. Bolezen začne akutno in daje v začetku vtis lahkega prehlajenja: otroka boli vrat, včasi bruha, ima temperaturo okoli 38 stopinj in ima slabo prebavo; to se pravi, da je zaprt ali pa obratno.

Prvi znak, ki daje sumiti na to bolezen, je lahka razdražljivost in nervoznost otroka. Kadar se pričnó otroku tresti roke ali kak drug del telesa, je diagnoza določena. K temu se pridružijo še močno znojenje in rdečica obraza, zlasti kadar se otrok trudi, da bi napravil kak gib. Tudi tilnik postane trd, kakor pri meningitisu.

Vsi ti znaki so še vedno tkzv. predparalitični znaki, ker hromost nastopi šele za temi. Hromost pri tej bolezni zajame lahko samo tudi eno mišico, tako da je nevešče oko niti ne opazi, ali spodnje ali zgornje ude, ali katero koli drugo mišično skupino. Hromost je redko simetrična. Nastopi zaradi tega, ker se je virus, ki povzroča to bolezen, naselil v živčnih stanicah v hrbtenjači, od koder izhajajo vsi živci za telesne mišice. Tiste stanice so za živce skoraj isto, kar je glava telesu. Virus se v stanici razmnoži in jo bolj ali manj uniči. Glede na to, je tudi hromost lahko samo delna oziroma začasna, ali pa popolna, če so opisane stanice povsem uničene.

Hromost se širi po telesu največ dva do tri dni. Takrat je dosežen vrhunec in takratno stanje pomeni rezultat bolezenskega dogajanja odnosno uničenju Ta bolezen torej ni bolezen mišic, ampak osrednjega živčnega sistema.

Seveda ne potekajo vsi primeri po tem opisanem redu. Poznamo več variacij od najbolj lahkih primerov, pri katerih se hromost sploh ne pokaže, preko takih, kjer ohromi na primer po ena sama mišica, do težkih primerov ohromitve po več udov skupaj in končno do skoraj vedno smrtnih primerov takozvane akutne ascendentne paralize.

Zdravnik ima lahko nalogo v primeru epidemije, toda v posameznih primerih izven epidemij pride največkrat do diagnostičnih težav, ker je bolezen v začetku tako podobna navadnim, vsakdanjim prehladom.

Zdaj pa še malo o tem, kaj moramo storiti sami v obrambo pred to neusmiljeno boleznijo, ker na žalost medicina še ni uspela izdelati seruma, kot na primer proti črnim kozam, ki bi obvaroval naše otroke pred tem zlom. Prevsem skrbimo, da bodo otroci v času epidemije čim več doma, ali vsaj, da pridejo čim manj v stik s sovrstniki, ker poznamo tudi takozvane nosilce okužbe, ki pa ne kažejo znakov bolezni.

Uničujmo kolikor je le mogoče komarje in muhe, ker tudi ti prenašajo kužne klice. Pazite na vodo in ne pustite otrok v skupna kopališča; bolje je, da se kopljejo tisti čas doma. Če otrok zboli, ali kaže znake prehrajenja v času epidemije, zlasti pa, če mu gre na bruhanje, pokličite takoj zdravnika, ki bo najbolje vedel odločiti.

Kar se tiče hromosti po že preboleli bolezni, lahko mnogo pomagamo, če le stanice v hrtenjači niso bile popolnoma uničene. Fizikalna terapija in razne operacije, kakor premestitve kit itd. v mnogočem lahko olajšajo težko stanje tem bolnikom in jih spet usposobijo za življenje.

Zlasti mnogo so naredili za žrtve otroške paralize v Ameriki, kjer je več družb in več zavodov za specialna zdravljenja ki skrbe za te otroke. Eden izmed največjih podpornikov gibanja za podporo tako prizadetih otrok je bil F. D. Roosevelt, ki je bil sam žrtev te bolezni.

Dr. F. Z.

JULIJSKA KRAJINA

Podrobnosti o akcijah preteklih dni na področju Doberdoba

Gorica, 7. avgusta

Urad «Public Relations» pri 88. diviziji sporoča, da je v dneh 4. in 5. avgusta neki mešani oddelek angleških in ameriških sil 88. divizije, skupno z agenti civilne policije, skrbno preiskal področje Doberdobskega jezera, kjer so nedavno postavili zasede zavezniškim vozilom.

Zavezniške sile so odšle 5. avgusta ob petih zjutraj na Doberdob in v Selsko jamo (Cave di Selz) in zahtevale od vseh civilistov osebne dokumente ali dovoljenje za bivanje. Istočasno so v vseh hišah iskali orožje.

Nato so do 12. ure naslednjega dne preiskali okolico teh dveh krajev, z namenom, da najdejo orožje in municijo. Posebno pozornost so položili na številne votline, ki so na področju Doberdoba.

Objava «Public Relations» pravi ob koncu, da je civilna policija aretirala in pridržala 16 oseb in da so našli majhno količino raznega orožja.

ŽIVLJENSKA PODPORA NEZAPOSLENIM POMORŠČAKOM

Trst, 7. avgusta

Ko je bila določena z nekim ukazom ZVU 2. junija 1945 dodelitev posebne življenske podpore brezposelnim pomorščakom za dobo 6 mesecev, je ZVU določila z novim ukazom, da bodo stroške, ki izhajajo iz plačila teh podpor, krili tisti lastniki ladij s področja A, ki imajo ladje v prometu.

Obseg prispevka, ki ga bodo morali plačati lastniki ladij od 1. novembra 1945 dalje, je določen na 5% kosmate plače, ki jo trenotno prejemajo pomorščaki, brez dohodkov, ki jih dobivajo za nadure.

Lastniki ladij bodo plačali prispevek narodni ustanovi za socialno skrbstvo, ki bo izročila dobljene vsote Zavezniški vojaški upravi. Trajanje tega prispevanja bodo določili naknadno.

ODREDBE ZVU O RAVNANJU Z ŽELENIŠKIM OSEBJEM

Trst, 7. avgusta

ZVU je z novim ukazom izdala številne ukrepe gospodarskega značaja glede osebja državnih železnic, ki je v službi na področju A. Ti ukrepi imajo veljavo za nazaj, in sicer od 1. maja 1945.

URADNA IZJAVA 88. DIVIZIJE

O AMERIŠKEM MAJORJU, ki so ga pridržali Jugoslovani

Gorica, 7. avgusta

Urad «Public Relations» 88. divizije je izdal sledečo uradno izjavo o ameriškem majorju, njegovi soprogi, otroku in ameriškem šoferju jeepa, v katerem so jih v nedeljo popoldne odpeljali:

«Jugoslovanske čete so 4. avgusta okoli 16.30 ure priprle majorja Georga W. Wooda, častnika štaba 88. ameriške pehotne divizije, skupno z njegovo soprogo in 8 letnim sinom ter njegovim šoferjem. Jugoslovani so majorja Wooda ter njegovo družino odpeljali na področje B ter jih tam pridržali do 5. avgusta okoli 19. ure; skupno so bili priprti več kot 26 ur.

Po poročilu majorja Wooda, ki se je vrnil v svoj urad na glavni stan 88. divizije, je obiskal samostan na Sv. Gori, ki leži na področju «A», blizu Morganove črte v hribih in samo nekaj km severnovzhodno od Gorice. Major Wood je hotel obiskati ameriško postojanko v bližini; zato se je posluževal stranske poti za jeep, ki je običajna pot za ameriške avtomobile. Čeprav je ta pot blizu Morganove črte, je njegova smer popolnoma na področju «A» in Jugoslovani niso nikoli prej odrekli Američanom njene uporabe. Jugoslovanski vojak, oborožen z avtomatskim orožjem, je zaustavil skupino ter jih je odpeljal po poljski cesti na področje «B». Po nekaj ur bivanja na jugoslovanski postojanki, so majorja Wooda in njegovo družino odpeljali v Ajdovščino, kjer so jih pridržali, dokler jih niso naslednji večer izpustili.

Major Wood poroča, da so Jugoslovani ravnali za časa pripora z njim in z njegovo družino zelo vljudno ter so jim preskrbeli udobno stanovanje in dobro hrano».

V Nabrežini zaplenili NAD 15 STOTOV SLADKORJA USTANOVE UNRRA

Trst, 7. avgusta

Patrulja 6 članov civilne policije Julijske krajine, ki je odšla v Nabrežino zaradi nekega sporočila, je našla 31 vreč sladkorja ameriškega izvora in last ustanove UNRRA. Sladkor je bil skrit v jami odtočnih naprav pri železniški čuvajnici. Ogromno količino sladkorja, ki presega 15 stotov, so shranili na glavnem sedežu civilne policije.

Odredba ZVU o otvoritvi poletnih šolskih tečajev

Trst, 5. avgusta

Odredba Zavezniške vojaške uprave, ki jo bodo objavili, določuje ustanovitev poletnih tečajev za srednješolsko in osnovnošolsko poučevanje, ki naj bi trajali približno 2 meseca.

Tečaje bodo organizirali višji šolski nadzorniki, ki bodo izročili vodstvo tečajev ravnateljem, medtem ko bodo poučevali izredni profesorji. Njihovo službovanje bo omejeno na trajanje tečaja.

Obisk tečajev za osnovnošolsko poučevanje bo neobvezen in brezplačen, medtem ko bodo morali prosilci za srednješolske tečaje plačati pristojbino, ne večjo od 250 lir. Na koncu tečaja bodo izdali potrdilo o obisku, ne pa diplomo ali pa druge vrste spričeval.

ODREDBA ZVU O POMORSKEM ZAVAROVANJU

Trst, 7. avgusta

Neki ukaz ZVU, ki so ga izdali začetku septembra preteklega leta, določa, naj odvišne prispevke, ki so jih prejeli zavarovalni zavodi pred tem datumom, vrnejo plačnikom.

Novi ukaz, ki ima veljavo za nazaj do 1. septembra 1945, odreja, da obveznost povračila ne zadeva vsote, vplačane za police pomorskega zavarovanja.

G O R I C A

Krminski dogodki pred sodiščem

Obsodbe zaradi posesti orožja in jugoslovanskih lir

Včeraj sta se zagovarjala pred višjim zavezniškim sodiščem, ki mu je predsedoval stotnik Robertson, Napoleon Gerin in Aldo Tomat, oba iz Krmina; prvi je obtožen, da je prekršil ukaz ZVU s tem, da je organiziral demonstracijo, drugi pa, da je vodil javno manifestacijo, na kateri so izzivali ZVU.

Iz pričevanja obtežilnih prič je razvidno, da se je v Krminu 12. julija zvečer na trgu XXIV marca zbrala množica, kjer je imel neki Cont govor; množica je šla pozneje proti zaporom in sodniji, da zahteva osvoboditev dveh oseb, ki so ju dva dni prej aretirali, ker sta zaustavili dve drugi osebi, ki sta šli na delo. Ena izmed prič je izpovedala, da je svetovala ljudem v sprevodu, naj se razidejo, preden dospejo do sodnije. Tomat, ki je, kot je bilo videti, vodil množico je na to odgovoril: «Ljudstvo je tu uvrščeno, jaz tu ne morem ničesar storiti. Nobena policija na svetu ga ne more zaustaviti.» Ko je prišla množica pred sodnijo, kjer je bil neki agent na straži, so se zaslišali klici: «Ven tovariši.» Tomat pa je baje agentom pri vratih ukazal: «Izginite, ker ne vem, kaj more storiti narod.» Drugih incidentov ni bilo.

Na zahtevo obrambe so nato zaslišali obtožence. Predsednik krminskega SIAUja Gerin, je trdil, da se ni udeležil manifestacije in da ji je prisostvoval samo od daleč. Ni pazil na Contejev govor, ker so ga boleli zobje. Priznal je, da ga je ustavil meseca aprila krminski guverner major Russel, ki mu je dejal, da ga bo imel za odgovornega pri nadaljnjih neredih.

Tomat je zanikal, da bi vodil manifestacijo. Nekatere osebe, ki so prišle popoldne 12. julija iz Gorice v krminski ljudski dom, kjer so bili zbrani mnogi stavkujoči, so prigovarjale, da bi bilo potrebno sklicati zborovanje, da pojasnijo, da se bo stavka končala isti dan o polnoči. Zadal si je nalogo dobiti od guvernerja pooblastilo, toda v tej svoji nameri ni uspel. Ko se je vrnil, je videl, da se je ljudstvo že zbralo. Nato je sledil sprevod, na čelu katerega so bili garibaldinci, z namenom, da obdržijo red. Ko so od njega zahtevali, naj vpliva na množico, da bi se razšla je odgovoril, da mu je to bilo nemogoče storiti. Pozneje pa je pred sodnijskim poslopjem to poizkusil, da ne bi nastali nemiri.

Po govoru obrambe in javnega tožilca je sodišče izreklo proti Tomatu sodbo in ga obsodilo na eno leto zapora, od tega šest mesecev pogojno, medtem ko je Gerina, ki mu njegove krivde niso mogli dokazati, oprostilo.

Javni tožilec je bil stotnik J.F.S. Cobb; tolmač Tavčar; branilec odvetnik Jakončič.

Isto sodišče je nato obsodilo zaradi nezakonite posesti orožja Rudolfa Čadeža iz Vipolž na šest mesecev zapora. Zaradi okoliščine, ker je bil partizan, so ga obsodili pogojno.

Isto višje sodišče je nato kot naglo sodišče sodilo Maksa Remca iz Ljubljane, Volka Ceka iz Reke, Ivana Tosovaca iz Reke; pri vseh skupaj so dobili 2400 jugoslovanskih lir. Obsojeni so bili vsak na 1000 lir kazni in na zaplembo omenjenih 2400 lir. Četrtega obtoženca, nekega Ivana Kusana iz Ljubljane so oprostili.

NESREČE

Neki kamion je včeraj zjutraj v bližini Kanala povozil dva delavca, uslužbena pri podjetju Mattiroli, ki sta bila zaposlena pri popravilu avtomobilske ceste. Prvemu, Luigiju Pascoliniju iz Štandraža pri Gorici, je kamion zlomil desno ključnico in ga poškodoval po lasišču; drugi delavec, 36 letni Vencestav Usaj iz Šempasa, pa ima zlomljeno desno ključnico. Oba so prepeljali v goriško splošno bolnišnico.

Iz nekega kamiona je včeraj skočil 13 letni Donat Simčič iz Kožane v Brdih, ki je pri padcu dobil rane na dlani desne roke. Tudi njega so prepeljali v bolnišnico, kjer bo moral ostati 30 dni v zdravniški oskrbi.

Imenovanje višjega kmetijskega nadzornika na goriškem področju

Z odredbo Zavezniške vojaške uprave je bil imenovan dr. Matej Marsano začasno za višjega kmetijskega nadzornika na goriškem področju.

SMRTNA ŽRTEV PRI MOTOCIKLISTIČNI NESREČI

Včeraj popoldne okoli 13.30 ure se je peljal mesar Franc Frausin, lastnik mesnice v ulici Leopardi, skupno z restavracijskim kuharjem Ernestom Salateijem na motorju proti Ločniku. Zaradi nekaterih kamnov je izgubil vozač oblast nad vozilom; motor se je prevrnil in oba moža sta padla po tleh.

Nesreča pa je hotela, da je v tistem trenotku privozil težek tovorni avto s prikolico, ki je Salateija pod svojimi kolesi dobesedno zmečkal. Truplo so prepeljali na mestno pokopališče.

NADOMESTITVI V KOMISIJI ZA PRISTOJBINE

Z objavljenim ukazom ZVU sta odv. Giacomo Diblas in inž. Ernesto Cleva imenovana za člana komisije za pristojbine za goriško področje, in sicer v zameno za dr. Giovanija Occhipinta in g Carla Posselta, ki sta zaprosila za razrešitev.

RADIO TRST II
411 m - 731 kc

Sreda, 7. avgusta

17.15 glasbeni spored; 18 klavirske skladbe; 18.15 radijska univerza: Sergej Prokofjev; 18.30 simfonična glasba; 19 predavanje: Josip Kozarac; 19.15 oddaja odreda Jugoslovanske armade; 19.45 predavanje; 20 napoved časa, slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 glasbena razstava; 20.45 sodobne osebnosti; 21 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

MALI OGLASI

V SREDIŠČU SOLKANA sta naprodaj po ugodnih cenah dve hiši s štirimi stanovanji in prostori za trgovino z živili, garažo, vrtom itd. Pojasnila: agencija «Fides» Videm, Rialto št. 3.

WILLIAM SAROYAN — 18.

ČLOVEŠKA KOMEDIJA

«Že, že — je odvrnila gospa — če bi bil moj sin, bi takoj poklicala policijo.» Sopihajoč se je obrnila in stopila k svoji deklici.

«Rada bi videla, rada bi videla — je kričala deklica — saj vsi gledajo. Zakaj ne bi smela pogledati še jaz?» Gospa se je sunkoma obrnila, zgrabila deklico in jo odpeljala iz trgovine.

«Nič ne skrbi, Ulix — ga je tolažil Veliki Cris — zdaj te pa bomo res takoj potegnili ven.»

Nasprotno pa se je gospod Covingtin naveličal brezuspešnega poizkušanja. «Mislim, da bi bilo najboljše, če bi takoj telefoniral gospodu Saffertyju — je dejal — sicer ne bomo spravili dečka ven.»

«Ali bom moral vedno ostati tukaj?» je zaskrbelo Ulixa.

«Ah ne, kje neki, sinko — je dejal Veliki Cris — nikakor ne. Te bomo že spravili ven.»

V trgovino je stopil neki deček s šopom večernih časopisov pod pazduho, se prerinil med ljudmi naprej, pogledal Ulixa, nato se ozrl po ljudeh, znova pogledal Ulixa in končno spregovoril: «Hej, Ulix, kaj za vraga pa delaš?»

«Pozdravljen Avgust — mu je dejal Ulix — ujeli so me».

«Toda kako?» ga je vprašal Avgust.

«I, kako neki, s pastjo», mu je odgovoril Ulix.

Dečko s časopisi je skušal pomagati Velikemu Crisu, a je napravil samo še več zmede. Nekoliko zbegano je pogledal okoli sebe in ko je nekoliko pomislil, je planil na cesto. Stekel je naravnost v brzojavni urad. Ker ni našel Homerja, je spet planil na cesto in tekal sem in tja, se zaletaval v mimoidoče in istočasno kričal imena časopisov.

V diru se je zaletel v neko gospo, ki si je mislila: «Saj je ponorel. Da, zares ponorel od samega navdušenja nad prodajanjem časopisov.»

Avgust je ves zbegan tekal po pločniku, nato skočil na sredo ceste in oprezal na vse strani, da bi videl, če bo od kje prišel Homer. Kot da bi se zgodil čudež, se je prikazal izza nekega vogala Homer na kolesu. Avgust je stekel k njemu in na vso moč kričal: «Homer, pridi sem, takoj, ves, treba je...»

Hommer je stopil s kolesa in vprašal: «Kaj se je zgodilo, Avgust?»

«Homer, nekaj se je zgodilo — je kričal Avgust, čeprav je Homer stal tik poleg njega — z menoj moraš in sicer takoj». Zgrabil ga je za roko.

Toda kaj se je prav za prav zgodilo?» je vprašal Homer.

«Tam doli pri Covingtonu — mu je odgovoril Avgust — hitro, hitro, ker se mudi.»

«Ah — je dejal Homer — že razumem. Najbrže bi mi rad pokazal kako novo napravo za ribolov, kako puško ali kaj podobnega. Toda vedi, da se ne smem potikati več po mestu, kot smo to nekdaj delali. Zdaj sem v službi. Takoj se moram vrniti v urad.»

Homer je skočil na kolo in ga začel poganjati, toda Avgust se je oprijel za sedež in začel ob njem teči ga skušal usmeriti proti Covingtonovi trgovini. «Homer, za božjo voljo, pojdi z menoj. Zgrabilo ga je in ga ne morejo spraviti ven.»

«Toda kaj mi vendar pripoveduješ?» ga je vprašal Homer.

Prispela sta ravno do trgovine. Pred vrati je stala gruča ljudi, kar je Homerja kar nekoliko prestrašilo. Avgust je pokazal na množico in oba dečka sta se prerinila skozi njo v trgovino in sicer prav do pasti. Homer je videl v pasti svojega bratca Ulixa, okrog pasti pa Velikega Crisa, gospoda Covingtona, nekaj neznancev in gručo otrok.

«Ulix», je zakričal Homer.

«Hej, Homer», mu je dejal Ulix.

Homer se je obrnil k množici in dejal: «Kaj dela prav za prav moj bratec v tej napravi?»

«Zgrabilo ga je», mu je pojasnil gospod Covington.

«Kaj pa dela vsa ta množica — je vprašal Homer — pojdite, pojdite vsi domov — je vsem ukazal — ali res ne gre drugače, kot da se mora zbrati toliko ljudi, če zgrabi past kakega dečka?»

«Že, že — je dejal gospod Covington — res je tako in vse razen mojih odjemalcev prosim, da odidejo.» Gospod Covington je pogledal po ljudeh in dejal: «Gospod Wallace, vi lahko ostanete. Vi ste moj odjemalec in vi, gospod Sickert tudi. Ti, Jurij, gospod Spindle in Tappetto tudi.»

«Tudi jaz sem vaš odjemalec — je nekdo poudaril — niti teden se ni minil od tedaj, ko sem kupil pri vas trnke za ribolov.»

«Da, da, trnke, saj se spominjam. Toda vsi drugi morajo oditi.» Samo dve osebi sta se pomaknili nekoliko bolj v ozadje.

«Nič se ne boj, Ulix — je dejal Homer — zdaj bomo vse uredili. Avgust je imel res srečo, da me je našel. Avgust, steci v brzojavni urad in povej gospodu Spanglerju, da je mojega brata Ulixa v Covingtonovi trgovini zgrabila past in da ga zdaj skušamo spraviti ven. Sicer sem že nekoliko zamudil, toda povej mu, da bom takoj prišel, ko bomo rešili mojega bratca. Pohiti.»

Avgust se je brnil in stekel. Pri tem se je zaletel v nekega stražnika, ki je pravkar vstopal in bi ga skoraj podrl po tleh.

«Kaj pomeni vsa ta zmešnjava?» je vprašal stražnik.

«Nekega dečka je zgrabila past — je pojasnil gospod Covington — in ga zdaj nikakor ne moremo rešiti.»

«Čakajte malo, da bom pogledal — je dejal stražnik, pogledal Ulixa in se nato obrnil k ljudem — dobro, dobro, zdaj pa pojdite vsi ven. Takšne stvari se vendar dogajajo vsak dan. Ali res nimate pametnejšega dela, kot da gledate tega dečka, ki se je ujel v past?» Stražnik je nato odstranil radovedneže iz trgovine in za njimi zaprl vrata. Nato se je obrnil k gospodu Covingtonu in Velikemu Crisu in dejal: «Zdaj pa potegnimo tega dečka iz te proklete naprave in ga pošljimo domov.»

«Da, da — mu je pritrdil gospod Covington — in čimprej tem bolje. Saj ste mi vendar zaprli trgovino, ko ni še niti pol petih.»

«Beh, kako deluje ta naprava?» je vprašal Homer.

«To je popolnoma nova vrsta pasti — je pojasnil gospod Covington — ki jo je nedavno iznašel gospod Saffarty. Zanjo zahteva dvajset dolarjev in je zaprosil tudi za njeno patentiranje.»

«Beži, beži — mu je dejal Homer — kaj boš razlagal, rajši potegni mojega brata ven, ali pa pokliči koga, ki se na to razume. Pokliči gospoda Saffertyja.»

«Saj sem mu že poizkusil telefonirati, toda telefon je pokvarjen», mu je odgovoril gospod Covington.

(Nadaljevanje prihodnjič)